

Magyar Nemzet

Francia atomerőműcégek magyarországi buzgólkodása

A Magyar Nemzet egy régebbi számában cikk jelent meg a svájci—amerikai együttműködésből született Geyser nevű atomreaktorról, illetve annak magyarországi bevezetését szorgalmazó kétnapos tanácskozásról. A cikk hemzseg a magyar származású és gyakran világhírű atomfizikusok neveitől. A témától való idegenkedésem ellenére magam sem tudtam megállni, hogy sztereotíp és honfitársi módon meg ne dobbanjon a szívem (ez a reakció, azt hiszem, leginkább a hozzám hasonlóan külföldön élő magyarokra jellemző — talán az önigazolás késztetése ez?). A cikk vége felé közelve azonban egyre inkább elszorult a szívem, és ijedten tettem fel magamnak a kérdést: mit akarnak megejtetni már megint Magyarországgal?

A cikk az atomerőmű állítólagos előnyeit és biztonságát egyoldalúan, csak az azt kidolgozó szakemberek és cégek információja alapján ismerteti. Az alcímek külön felerősítik ezt, és hozzáadják a világhírű magyarok Magyarországon nehezen megkérdőjelezhető nimbuszát is: „Teller ajánlja”, „Zavar esetén leáll”, „Referencia is”.

Aki csak felületesen is követi a Nyugaton évek óta folyó vitát, tudja, hogy az atomenergia történetében nem volt még olyan reaktor, amelynek elméleti biztonságát az éppen adott típus elterjedésében anyagi okokból vagy szakmai presztízsből érdekeltnek ne tudták volna — legalábbis a laikusok számára — meggyőzően előadni. Az évek során azonban az is kiderült, hogy az atomenergiát, mint olyat, globálisan elutasító szakemberek elméletét, miszerint nem létezik semmiféle biztonságos atomreaktor, sajnos a gyakorlat is igazolta, néhány látványos (Three Mile Island, Csernobil) és túlságosan is sok, kevésbé látványos, illetve a hatóságok által jobban elhallgatott, de következményeiket tekintve semmi esetre sem jelentelen katasztrófa révén.

A tájékoztatatlanság, a tájékoztatás lehetetlenné tételével és a „tévedhetetlen” szovjet technika megkérdőjelezhetetlenségével karöltve, már megajándékozta Magyarországot az atomenergia néhány kétes vívmányával: pákssal, illetve az atomenergiaipar hulladékát gazdaságossá va-

rázsoló és a nagyközönség tudta nélkül bevezetett radioaktív sugárzásos ételmiszer-tartósítással. (Hányan tudják a köztébe járók közül, hogy Magyarország az egyik úttörője és évtizedek óta egyik legszorgalmasabb felhasználója ez utóbbi, Nyugaton még ma is, enyhén szólva vitatott és sok helyütt meg nem engedett vagy nagyon korlátozott módszernek?)

Szívből kívánom, hogy az új utakat kereső Magyarország ne lépjen csöbörből vödörbe, még ha a vödört a nyugati atomenergia-lobby olyannyira híres magyar tagjai kínálják is fel megvételre. A Nyugattal kibontakozó együttműködésnek nem abban kéne megtestesülnie, hogy reaktormagok és kiegészítő fűtőelemek utaznak San Diegóból Magyarországra és vissza. (A Magyar Nemzet cikkében szinte elvész az az egyetlen, nehézséget sejtető mondat, miszerint „A hűtővíz tisztításakor kikerülő aktív anyagokkal telített ioncserélő gyantát valóban tárolni kell.” Hogy a gyanta radioaktív anyagokkal telített — ettől az információtól pedig végképp megkímélte a Csernobil óta túlérzékeny olvasóközönséget a cikkíró. Ez sem változtat azonban azon a tényen, hogy a rádióaktív anyagok szállítás és tárolása Nyugaton is az egyik legmegoldatlanabb kérdése az atomenergia-iparnak, és a problémát akár San Diegoba visszapingpongozva sem szabadulunk attól, hogy az egész üzletből származó rövid távú anyagi előnyöket a Föld minden lakója és utódaink fizetik meg több mint hetediziglen.)

A szerintem is kíváncsi együttműködés inkább követendő példájának tartom az amerikai Goldman Környezetvédelmi Alapítvány díjának odaítélését a Bős—Nagymaros elleni küzdelem egyik kezdeményezőjének, Vargha Jánosnak. Remélem, hogy a díj washingtoni átvételekor elmondott szavai, amelyek a láthatáron feltűnt újabb gondra, mégpedig amerikai és francia atomerőműcégek magyarországi buzgólkodására figyelmeztetnek (Magyar Nemzet ápr. 19.), előbb meghallgatásra találnak, mint az Bős—Nagymaros esetében történt.

Szil Péter
Mutxamel (Alicante)
Spanyolország